

moj novi minimulti

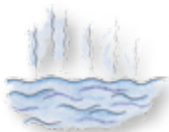
Uživajte praznike!

Voda je jako različna!

2/3 naše zemlje su pokrite vodom. Zato se naša zemlja i zove «Plavi planet». Vodu tribaju rasline, živine i mi ljudi za život. Voda dođe na zemlju kao godina, snig, led, rosa, mraz i tuča.

Kad vruće sunce sviti na vodu u morju, u jezeri ili u rijeka,

onda iz kapljic postane para

. Tepao zrak se s parom

podigne i nastanu oblaki

. Onda iz pare opet nastanu

kapljice

. Ako one padaju doli, onda curi godina

Mali pokus

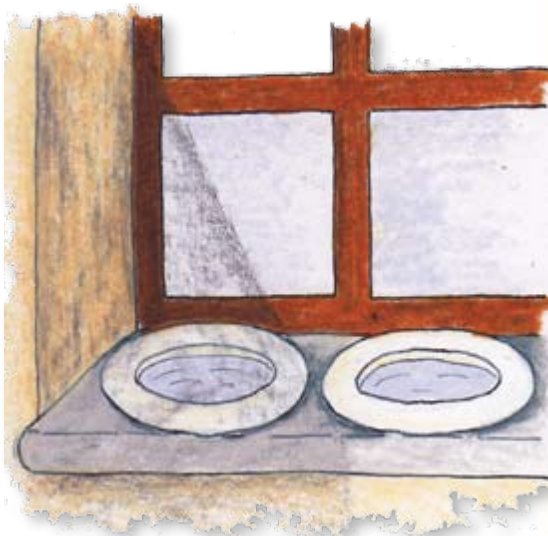
Ti trebaš:

- 2 plitve pladnje/tanjire vode
- sunce i hlad

Ovako ide:

Postavi jedan pladanj/tanjir na sunce, a jednoga u hlad. Napuni u svaki pladanj/tanjir 2 – 3 cm vode.

Poglej, ča/što se stane s vodom u pladnji/tanjiri!

Pokusi vodom

Kako postane plinovita voda opet tekuća?

Ti trebaš:

- 1 lonac s poklopcem
- vodu / 1 staklo
- 1 električnu ploču za kuhanje

Ovako ide: Postavi lonac s vodom na ploču za kuhanje! Čekaj, dokle voda kipi! Sada drži poklopac malo nagnuto prik lonca i lovi ovako paru! Uz lonac postavi staklo, u ko/koje more curiti voda!

Ča/Što se je stalo? Voda u loncu se je zvrucala i je nastala para, ka/ koja se zdiže u zrak. Ovu paru si ulovio/ulovila poklopcem.

Na mrzлом poklopcu se je para opet shladila i je nastala tekuća. Veli se, da vodena para kondensira, nastane kondensna voda.

Ohladiti vodu!

Ti trebaš: 1 staklo s vodom / 1 toplomjer / 1 ledenu kockicu

Ovako ide: Zami toplomjer i miri temperaturu vode! Zapiši ju u tabelu!

Vrzi ledenu kocku u staklo! Za 5 minut miri opet temperaturu i zapiši ju u tabelu! Miri još jednoč 10 i 15 minut kasnije!

Temperatura vode prez leda

Temperatura vode s ledom

za 5 min.

za 10 min.

za 15 min

5 min.

Ovo se slaže!

Napiši ove riči na linije!

v

rt

k

m

uka

r

pt

ica

d

v

lasi

k

m

ak

r

gl

ava

tr

l

oza

k

p

už

m

Na ovoj strani vidiš različna pitanja. Na drugoj strani ćeš najti odgovore.

stran 5

Izriži ove kartice, onda se igraj skupa s drugim djetom!

Jedan/Jedna more čitati pitanje – drugi/druga jedan odgovor.

Slušaš rado
muziku?

Paziš dobro
u školi?

Znaš dobro
jačiti?

Kaniš letiti
zrakoplovom?

Voliš
živine?

Imaš čiste
nokte na prsti?

Jiš rado
slatkarije?

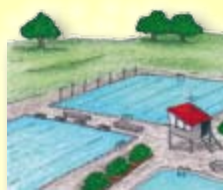
Se veseliš
na ferije?

Gledaš rado
televiziju?

Si lakoman
lakomna/?

Ideš rado
u kupališće?

Jiš rado
povrće?

Ćemo se
boksati?

Voliš bijele
miše?

Se bojiš
zubara?

_____?

Čitanje i pisanje: izrizati kartice, jedan školar/jedna školarica
čita pitanja, drugi/druga čita odgovore od druge strani

minimulti novi moj

Da,
svaki
drugi dan!

To je
bedavo
pitanje.

Da,
jako
dobro.

Da,
to bi bilo
super.

Ja mislim
ti
špinaš!

To si još
moram
premisli.

Samo ako
nijedan
ne vidi.

Tri pute
smiš
ganjati!

Ne, ja
se volim
kupati.

Ako sam
gladan/
gladna.

Da,
to je
super!

Kad sam
bolesan/
bolesna!

Ne, ja
volim
bižati.

Samo
kad
sunce sviti!

Ne,
mene
glava boli.

Sunce sviti – Voda curi

Pogledaj si dobro ove riči! U neki riči ćeš najti slog „**vod**“ u drugi slog „**sunc**“ .
(Većputi se **c** pretvori u **č**!) Zaokruži ove sloge i napiši riči u ormariće!

familija „**SUNC**“

familija „**VOD**“

Razmišljanje o jeziku - 1. stepen
Upoznati riči s korijenom „sunc“ i „vod“

minimulti novi moj

Dijalogi

Mira: Zdravo, Kata!

Kata: Zdravo, Mira!

Sada su vrijeme ferije!

Mira: Da, ja se jur tako veselim!

Kata: Ideš kamo na odmor?

Mira: Da! Mi ćemo se voziti u Hrvatsku, na more!

Kata: A, na more! I ja bi rado tamo išla!

Mira: Ne ideš na more?

Kata: Ne, ja ću ostati doma! Ali to će sigurno isto biti lipo. Sigurno se idem kupati na jezero.

Mira: Pravo imaš! Kupati je svagdir lipo!

Marica: Zdravo, Stjepan!

Tomaš: Zdravo, Marica!

Marica: Danas je lipo vreme!

Tomaš: Da! Sunce sviti jur cijeli dan!

Marica: Imam dobru ideju!

Idemo se kupati kod mene u bazen/pool?

Tomaš: Rado!

Igra u uloga

Majka: (ima u ruki košaru s pićem i jilom): **Pašćite se, dica!**
Idemo se kupati na jezero!
 (Dica dođu iz hiže.)

Toni: Ja sam jur gotov!

Anica: Ja isto!
 (Dica se postavu pred majku. Ona je gleda kritično.)

Majka: Toni, kade su tvoje kupaće gaće?

Toni: (Toni diže ruku, držajući kupaće gaće) Ovde su!

Majka: Dobro! Anica, kade je tvoj kupaći kostim?

Anica: (Anica ju pokaže) Ovde je!

Majka: Dobro! Imate sunčenu kremu?

Anica: (Ana ga pokaže) Da! Ovde je!
 Je zaštitni faktor 45 dosta?

Majka: Mislim da je.
 Toni, kade su tvoji kreljuti za kupanje?

Toni: Ne tribam je već! Ja znam jur bez nji plivati!

Majka: Ne, ne, Toni! Ti se još nisi naučio plivati!
 Poj, donesi je, pak idemo!

Toni: (Toni ide u svoju hižu i donese kreljute za kupanje)
 Ja izgledam tako bedavo.

Majka: Meni izgledaš lipo. Hodte, idemo!

Toni i Anica: Juhu! Mi idemo plivati!!!

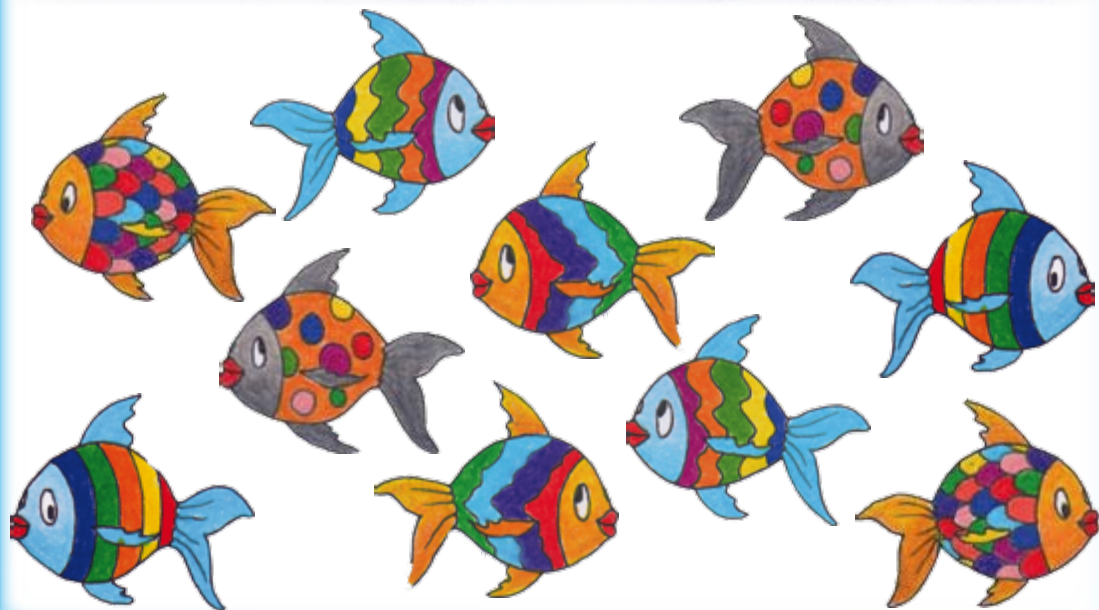

Peršone: Majka, Toni, Anica

Materijali: sunčena krema, kupaće gaće, kupaći kostim, košara

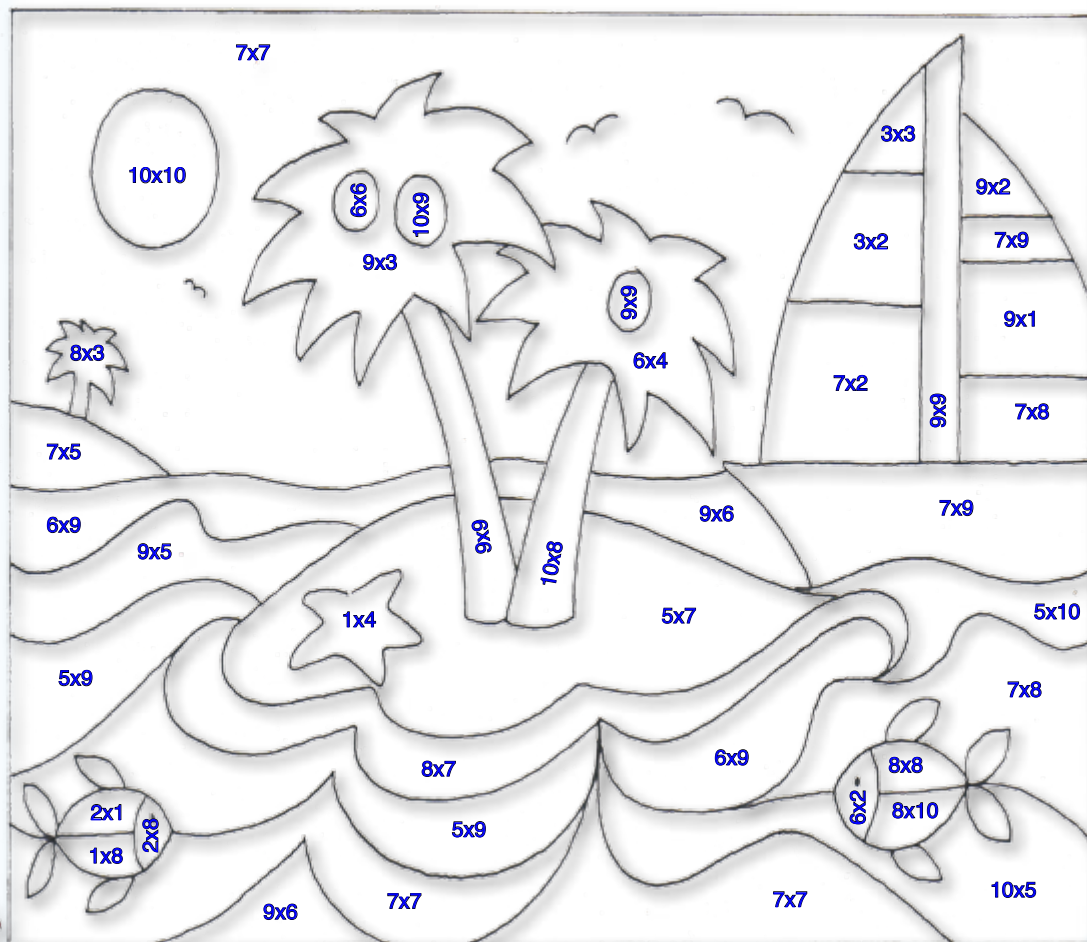
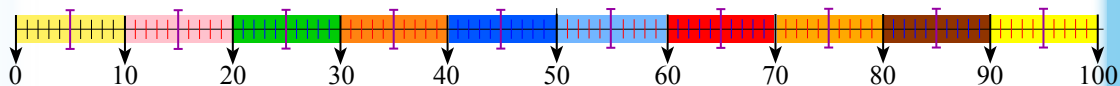
minimulti novi moj

Glej točno!
Ke/Koje dvi ribe su iste? Okruži je!

Množenje brojev

Pomoljaj polja odgovarajućimi farbami!
Poredi rezultate u pravilne brojne prostore!

šort

sunce

rac

sun-
čena
krema

brod

voda

komar

kreljuti
za ku-
panje

kamen

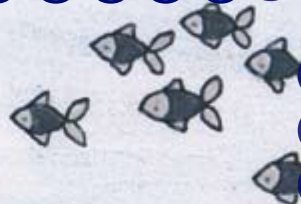

Kockaj se, imenuj sliku
Onda se vozi na drugu o

vodo-
skok

ribnjak

sunco-
bran

žaba

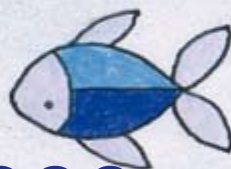

riba

kupaće
gaćice

štok/
golja

ili pročitaj rič glasno!
dgovarajuću sliku ili rič!

cilj

minimulti novi moj

Igre labdom

Da ti u prazniki ne bude dugo, imaš ovde neke igre i vježbe labdom, ke/koje moreš pokušiti s tvojimi tovaruši!

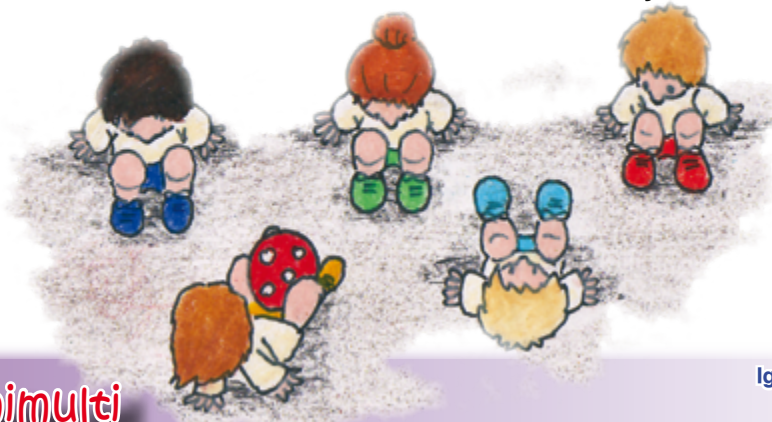
Prijenosna vrpca

Jedno dite sidi za drugim. Prvo dite ima labdu u ruka i ju daje prik glave dalje. Drugi zame labdu i ju na isti način daje najzad. Kad si dao/dala labdu dalje, se stani i priključi se na koncu vrpce, tako ova kača neće doći do kraja.

Dijagonalni prehod labde

Dica sidu u cik-caku jedan prema drugomu. Prvi školar ima labdu med nogami i ju daje školaru na drugoj strani, ki/koji ju isto zame nogami. Tako maršira labda u cik-caku dalje do kraja reda.

Balonribice

Čuda veselja!

Materijali:

balon, gibljive oči (Wackelaugen),
šari papir (2 različne farbe)

Djelaj ovako:

1. Napuhni balon, kraj zaveži
(to su usta tvoje ribe)!
2. Izriži tri trokute iz papira,
dva velike (dvi iste farbe), jedan mali!
3. Izriži iz papira
repnu peraju!
4. Nalipi uz usta gibljive oči!
5. Nalipi na stran dva trokute,
to su peraje na strani tvoje ribe!
6. Nalipi na svaku stran tvoje ribe
jedan trokut – liva peraja i desna peraja!
7. Nalipi na kraj tvoje ribe repnu peraju!
8. Mali trokut nalipi zgora,
to je hrptna peraja!
9. U hrptnu peraju načinji iglom škulju
i naudi konac!
10. Obisi tvoju ribu!

Lipo je ako načinjiš i obisiš nekoliko ribic!

Po nalogu čitati, razumiti
i napraviti balonribice

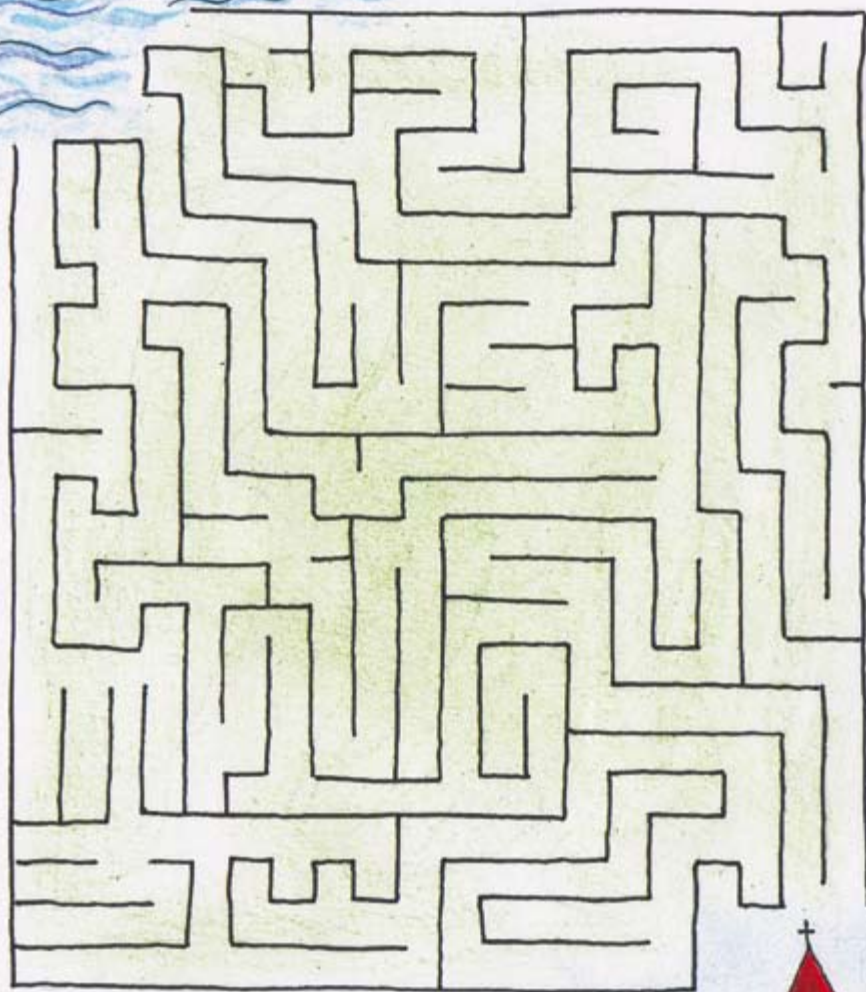
minimulti novi moj

Nedilja – Dan Gospodinov

Jezuš nas poziva, da s njim svečujemo svetu mašu.

I u prazniki ne smimo zabiti Boga. Najdi pravi put u crkvi!

Prinos Instituta
za vjerskopedagošku izobrazbu

Ča/Što vidimo u crikvi?

Poglej si slike i poveži je s odgovarajućimi riči!

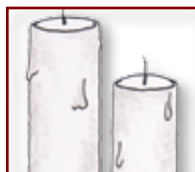
Pomoljaj kolobare istom řarbom!

kršni zdenac

oltar

tabernakel

spovidaonica

řarnik/svećenik

ministrant

I u praznici ili na odmoru misliti na Boga,
upoznati ča/što vidimo u crikvi

minimulti novi moj

Jezera u Gradišću

Gradišće ima čuda jezerov, u ki/koji se moreš kupati.
Zami si kartu Gradišća i upiši u kruge pravi broj jezera

1 Niuzaljsko jezero

2 Najfelčansko jezero

3 Štikaprnsko jezero

4 Rohunačko jezero

5 Porkansko jezero

6 Pečvansko jezero

7 Rauchwartsko jezero

8 Fortnavsko jezero

Si znao/znala?

Fortnavsko jezero i **Rohunačko jezero** su nastala, kad se je zaustavila voda!

Niuzaljsko jezero je štepansko jezero, oko njega raste rogoz.

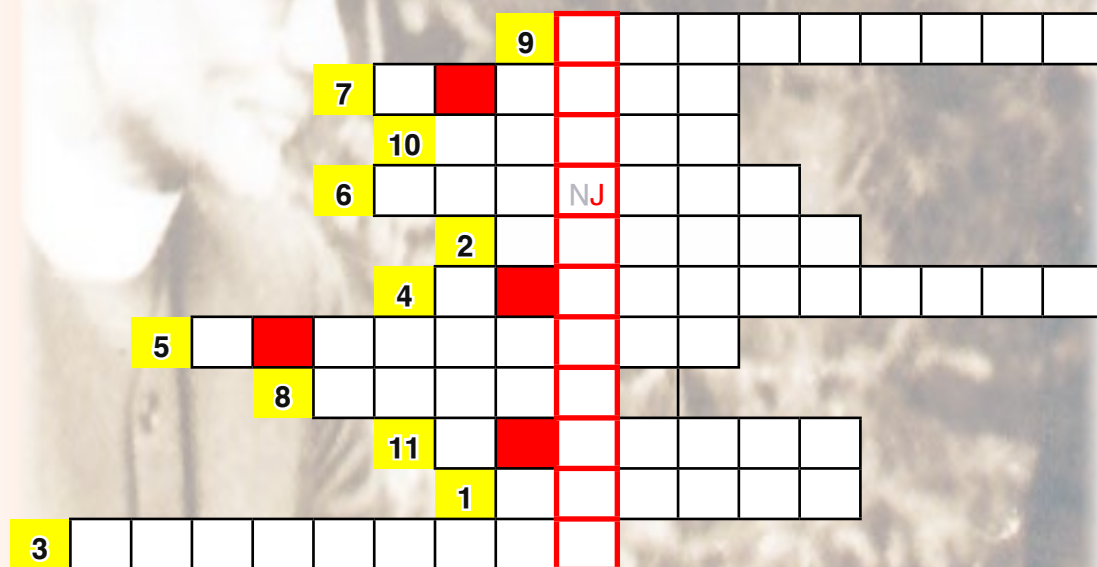
Najfelčansko jezero je nastalo, kad se je 1928. ljeta ugljenokop napunio vodom.

Petar Jandrišević

U zadnji tri izdanji minimultijsa si dobro upoznao/la Petra Jandriševića, ki/koji je ravno pred 70-imi ljeti umro. Sada moreš pokazati, ča/što si si zapamtio/la!

- 1: Petar Jandrišević je bio ...
 5: Bio je kapelan u Rohuncu i ...
 8: Ovi stari grobi se zovu...
 4: Petar Jandrišević je pohodio gimnaziju ...

- 2: Kako se zove selo, u kom/kojem se je rodio Petar Jandrišević?
 3: Šeškut je danas poznat za dobru mineralnu vodu, ka/koja se zove...
 6: Prlje, neg je došao kao farnik u Čembu, je bio dušobrižnik na ...
 7: U Čembi je našao....., stare grobe iz Halštatske i Rimljanske dobe.
 9: Petar Jandrišević je bio i, i se je angažirao u Zemaljskom saboru.
 10: Farnik Jandrišević je bio človik s čuda interesov,
 tako je i pisao za različne...
 11: Petar Jandrišević je umro 1938. i je zakopan na cimiteru...

Odgovor:

Petar Jandrišević je bio i **hobi** - _____.

Pročitaj ove rečenice i poveži je
s odgovarajućom slikom!

Riba ribi
grize rep.

Četiri črni kosi
ćuću
na črljeni čripi.

Veliki Vili
veselo vadi
vruću vodu.

Mi željimo sunce

Melodija i tekst: mr Kornfeind Branko

G G D
 Mi že-lji-mo sun-ce, da lju-bi-mo je, kad sun-ce pro - svi-ti ži-tak lip-ši
 G G C G
 je. Mi vo-li-mo sun-ce, i nje svit-le tra-ke, kad o-ni nas tre-fu,
 D G C G D G
 po-lip-ša-ju dan-ke, kog o-ni po - go-du sr-ce ra-du-je se.
 Em D Em D
 1. Sun-ce po - trib-no za ži-tak je, bez sun-ca žit-ka bit ne mo - re.
 C D G Em D Em H-m Em
 Sun-ča-ni tra-ki svit ras-vit-lju - ju, sve-mu stvo - re-nju ži-tak da - ju.

Mi željimo sunce, da ljubimo je, kad sunce prosviti žitak lipši je.
 Mi volimo sunce, i nje svitle trake, kad oni nas trefu, polipšaju danke,
 kog oni pogonu srce raduje se.

1. Sunce potribno za žitak je, bez sunca žitka bit ne more.
Sunčani traki rasvjetljuju, svemu stvorenju žitak daju.
2. Svaki je čovjek isto pozvan, sunce da bude za bližnjega.
Kad se nasmiješ, kad si ljubezan, drugom se žitak vried olakša.

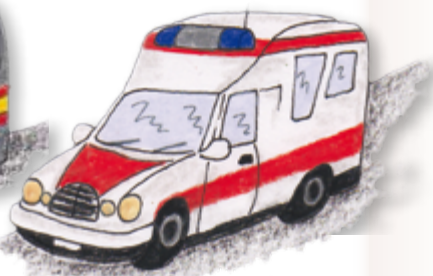
Jačka: čitati i božati tekst,
 upoznati i ponoviti pojedine riječi

Pazi!

Broji u pogibeli
Išči pravilne riči i broje!
Napiši je u odgovarajuće ormariće!

WEETROGNJOGASCIDJLKLKNLČLL
3457896713378956788978766456678
90OGNJOBKANCIPOLICIJAUNLRTS
D78645568098543122987678874361447
8MNNBHITNAXPOMOĆWMOKMLNBVAL

Naš Tip: Mali ja sam ja

Autorica ove knjige na nimškom jeziku je Mira Lobe,
a ilustrirala ju je Susi Weigel.

Slobodni prijevod na hrvatski jezik je napisao Feri Sučić.

Malo šaro stvorenje se veseli i se šeće kroz dan, dokle na jednoč žaba k njemu skoči i ga pita: „Gdo si ti?“ Ali malo stvorenje si ne najde odgovor. Zato mu žaba veli: „Gdo pozabi svoje ime, ta nij jako dobro sime. Izvan toga j' velik bedak! Kvak!“

Nato se malo šaro stvorenje odluči, dalje pojt, da najde odgovor na to pitanje „Gdo sam ja?“. Na ovom putu strefi različne živine, konja, ribe, nilskoga konja,

papigu i kucka. Njim svim je spodoban, ali nijednoj živini nije sličan. Tužno misli prik sebe i najednoč zna: „Ja sam ja!“

Čitaj ovu knjigu! Najti ćeš i predlog, kako moreš načiniti „Mali ja sam ja“! Knjigu si moreš kupiti pri Hrvatskom kulturnom društvu u Željeznu.

tel.: +43 / 2682 / 66500 -> faks: +43 / 2682 / 66500-4 -> e-mail: ured@hkd.at

Kompjutorski „a-b-c“

Server: je nešto ča/što te posluži ili opskrbljava. Kad ti u internetu „surfaš“, si ti trajni kupac i si nešto očekuješ: slike, muziku ili tekste. Tvoj kompjutorski program za tebe kod drugi kompjutorov išće ove informacije. Tvoj kompjutor je takozvani kupac, „client“. Drugi kompjutori tebe opskrbljavaju s timi informacijami. Programi drugoga računala se tako zovu „server“.

Shareware: Ova rič znači „podijeljena roba“. Ovo su kompjutorski programi ke/koje moreš dostati bezplatno, da je moreš isprobirati. Ako je kaniš dugoročno hasnovati je moraš platiti.

Suchmaschinen – mašina, ka/koja išće - tražilica

Ova sprav ti pomaže najti strani u svitskoj mriži, ke/koje adrese ti točno ne poznaš. Ti daješ nutar – tipkaš jednu ili već riči i ova mašina/tražilica pregleda svitsku mrižu. Ona onda sastavi sve adrese ili stranice, ke/koje je našla.

Ima njih puno tako i za dicu: www.kidsweb.at,
www.kidsnet.at, www.bildungsserver.com,
www.blinde-kuh.at, www.google.at, ...

Kazalo

Voda je jako različna!	2
Pokusi vodom	3
Ovo se slaže!	4
Kartice	5
Kartice	6
Sunce sviti – Voda curi	7
Dijalogi	8
Igra u u loga	9
Glej točno!	10
Množenje brojev	11
Igra kockom	12
Igra kockom	13
Igre labdom	14
Balonribice	15
Nedilja – Dan Gospodinov	16
Ča/Što vidimo u crikvi?	17
Jezera u Gradišću	18
Petar Jandrišević	19
Ganjka	20
Jačka: Mi željimo sunce	21
Broji u pogibeli	22
Naš tip: Mali ja sam ja	23
Kompjutorski „a-b-c“	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber:

Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - © 2008. HNVŠ

Volkshochschule der burgenländischen Kroaten, 7000 Eisenstadt, J. Permayerstr. 9

Odgovorno uredništvo: Baumgartner Kathrin, Baumgartner Sascha, Bunyai, MAS, MSc Stefan, Buranits Helene, Kelava Ljuba, magistar Kornfeind Branko, Pinterits Brigitta, Zsifkovits Silvia, Wukovits Robert

Lektorica: magistra Mühlgaszner, MAS Edith, zemaljska nadzornica za hrvatsko školstvo u Gradišću

Ilustracije: Gabriel Jasmine - **Layout i slog:** Bunyai, MAS, MSc Stefan

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „moj novi minimulti“ je časopis za školare/školarike u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „moj novi minimulti“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom Bundeskanzleramt aus Mitteln der Volksgruppenförderung.